

OSNOVNA ŠOLA
FRANCETA PREŠERNA KRANJ
KIDRIČEVA 49, 4000 KRANJ

VZGOJNI NAČRT (osnutek)

Spoštovani starši in učenci!

Z vzgojnim načrtom bomo določili načine doseganja in uresničevanja ciljev in vrednot v osnovni šoli (2. člen Zakona o OŠ) ob upoštevanju potreb in interesov učencev in širšega okolja. Pri oblikovanju vzgojnega načrta bodo sodelovali vsi strokovni delavci, učenci in starši. Dokument mora sprejeti Svet šole najkasneje do 1.junija 2009.

V šolskem letu 2007/2008 je bila ustanovljena strokovna skupina delavcev šole, ki so pričeli pripravljati osnutek vzgojnega načrta.

Člani strokovne skupine za pripravo osnutka vzgojnega načrta so:

- Urška Ude, svetovalna delavka, vodja,
- Sonja Cvek, svetovalna delavka, namestnica vodje,
- Alfonz Potočnik, svetovalni delavec,
- Saša Janša, učiteljica,
- Marija Ajdovec, učiteljica,
- Bernarda Lamut, učiteljica,
- Marija Mohorič, učiteljica,
- Marija Pavec Škraba, učiteljica,
- Marjana Sitar, učiteljica,
- Majda Grašič, vzgojiteljica,
- Dijana Korošec, pomočnica ravnatelja, (podružnična šola Kokrica),
- Suzana Geršak, pomočnica ravnatelja(matična šola).

Na vseh sestankih strokovne skupine je vedno prisoten ravnatelj, Aleš Žitnik.

Cilj vzgojnega delovanja je vizija Osnovne šole Franceta Prešerna Kranj:

„ Z ODGOVORNOSTJO IN SPOŠTOVANJEM BOMO NAŠE POTI TLAKOVALI Z ZNANJEM.,,

Vzgojni načrt je del Letnega delovnega načrta šole. Vzgojni načrt šole temelji na ciljih osnovne šole. Oblikovan je na osnovi vizije in poslanstva šole. Oblikujejo ga strokovni delavci šole v sodelovanju s starši in učenci.

Vzgojni načrt obsega:

- **temeljne vrednote in vzgojna načela,**
- **vzajemno sodelovalni odnos s starši,**
- **vzgojne dejavnosti (proaktivne oz.preventivne dejavnosti in svetovanje ter usmerjanje učencev),**
- **vzgojne postopke,**
- **vzgojne ukrepe.**

1. TEMELJNE VREDNOTE IN VZGOJNA NAČELA

Temeljne vrednote in vzgojna načela bomo povzeli v skladu s konceptom vizije naše šole.

VREDNOTE se bodo nanašale na:

- **ODGOVORNOST**, ki jo izkazujejo **učenci** s svojo vztrajnostjo, potrpežljivostjo, izpolnjevanjem svojih dolžnosti in upoštevanjem šolskega reda; **učitelji**, ki jo izkazujejo s svojo strokovnostjo, ustvarjalnostjo, pravičnostjo, omogočanjem zdravega okolja, doslednostjo in spoštljivostjo in **starši**, ki jo izkazujejo s svojo skrbnostjo, sodelovanjem s šolo, vzpodbujanjem otroka in spremljanjem njegovega razvoja.
- **SPOŠTOVANJE**, medsebojno spoštovanje je pogoj za uspešnost pri doseganju naših ciljev, zato se medsebojno poslušamo, smo strpni drug do drugega, priznavamo in sprejemamo drugačnost, se medsebojno vzpodbujamo in skupaj iščemo rešitve.
- **ZNANJE**, ki nam odpira pot od enega do drugega, kar nam omogoča, da skupaj razvijamo ustvarjalnost, vedoželjnost, uspešnost, aktivnost in uporabnost znanja.

VZGOJNA NAČELA

Vzgoja temelji na naslednjih načelih:

- oblikovanje optimalnega življenjskega, učnega in vzgojnega okolja v fizičnem, psihološkem, socialnem in duhovnem smislu,
- vključevanje in strpnost, sodelovanje,
- skupno reševanje težav, dogovarjanje,
- zavzetost za vsakega posameznika, iskanje odličnosti posameznikov in odnosov,
- zaupanje in zagotavljanje varnosti.

2. VZAJEMNO SODELOVALNI ODNOS S STARŠI

Strokovni delavci šole, učenci in starši razvijajo vzajemno-sodelovalni odnos na vzgojnem področju. Vzajemno sodelujejo pri oblikovanju življenja in dela šole, različnih vzgojno-izobraževalnih dejavnostih, oblikovanju vzgojnega koncepta šole, oblikovanju akcij za izvajanje preventivnih vzgojnih dejavnosti, svetovanju in usmerjanju, povrnitvah škod (npr. restitucija).

Vključujejo se v reševanje problemov, ki jih imajo njihovi otroci ali kadar njihovi otroci kršijo pravila šole – kodeks ravnanja. Šola usmerja starše v starševske delavnice, šolo za starše, svetovalni center in druge ustanove.

Redno in kvalitetno sodelovanje šole s starši je predpogoj za učinkovito vzgojno dejavnost šole. Načini, oblike, metode in cilji vzgojnega dela šole morajo biti staršem vnaprej poznani.

S starši bomo sodelovali tako pri doseganju učno vzgojnih ciljev kot pri reševanju razvojnih in osebnih težav njihovih otrok ali skupin otrok. Zato bomo poleg običajnih oblik (roditeljski sestanki, govorilne ure) sodelovanja spodbujali medsebojno komunikacijo staršev in druge aktivnosti (srečanja, predstave, praznovanja) v okviru oddelčnih skupnosti in v okviru šole kot celote.

Šola obvešča starše na različne načine; ustno, po telefonu, pisno. V primerih, ko je potreben poglobljen razgovor o otrokovem vedenju ali težavah v šoli, starše povabimo na razgovor.

3. VZGOJNE DEJAVNOSTI ŠOLE

3.1 Proaktivne, preventivne dejavnosti

Vzgojne dejavnosti oblikujejo šolsko okolje tako, da se učenci počutijo varne, sprejete, da so pri šolskem delu motivirani, zavzeti, ustvarjalni in da prevzemajo odgovornost za svoje vedenje in sprejemajo omejitve, ki jih postavlja življenje v skupnosti.

Šola je avtonomna pri načrtovanju in izvajanju proaktivnih vzgojnih dejavnosti, ki temeljijo na oblikovanju okolja, v katerem bodo učenci uspešno zadovoljevali temeljne telesne, duševne, čustvene in socialne potrebe in razvijali svojo samostojnost in odgovornost.

Ker je oddelek razreda osnovna socialna skupina v šoli, bomo posebno pozornost namenili oblikovanju in razvijanju dobrih medsebojnih odnosov s spodbujanjem ugodne socialne klime. Vsaka oddelčna skupnost bo sprejela pravila oddelka, ki bodo izhajala iz pravil šolskega reda in ki bodo spodbujala medsebojno povezanost in sodelovanje, gradila na občutku varnosti, zaupanju in sprejetosti.

Spodbujalo se bo razvijanje socialnih veščin, vrstniško sodelovanje in pomoč.

Poudarjali bomo in nagrajevali zgledno vedenje učencev, zato bomo vodili pogovore o takem vedenju.

Tematsko usmerjene vzgojne dejavnosti šole se bodo organizirale v okviru ur oddelčne skupnosti, dnevov dejavnosti, interesnih dejavnosti ali tudi v okviru šolskih projektov.

Posebno pozornost bomo posvetili določenim temam, kot so: medvrstniško nasilje, komunikacija, odnosi med vrstniki, medvrstniška pomoč, razvijanje socialnih veščin, ustrezno in sprejemljivo reševanje konfliktov, odnosi med spoloma, strpnost, odvisnosti, zdravo življenje, sprejemanje drugačnosti, spoštovanje starejših ...

Izvajali bomo preventivne dejavnosti za preprečevanje zasvojenosti, nasilništva in drugih odklonskih pojavov ter dejavnosti, ki povezujejo učence, delavce šole, starše in lokalno skupnost in skrbeli za medgeneracijsko povezovanje in sodelovanje.

Prav posebno pozornost bomo namenili spoznavanju, učenju in razvijanju moralnih vrednot, sprejemanja odgovornosti za svoje vedenje in kritično vrednotenje lastnega vedenja in vedenja vrstnikov.

Šola bo spodbujala vse oblike povezovanja, sodelovanja in vključevanja staršev v življenje in delo šole.

Prizadevali si bomo za takojšnje in načrtno reševanje problemov, težav in konfliktov.

3.2 Svetovanje in usmerjanje

Svetovanje in usmerjanje pomaga učencem pri reševanju problemov v zvezi z njihovim razvojem, šolskim delom, odnosih z vrstniki in odraslimi, razvijanju samopodobe in prevzemanju odgovornosti.

Svetovanje in usmerjanje spodbuja razvijanje samovrednotenja, samokontrole in razvijanje odgovornosti za lastne odločitve in ravnanja.

Cilji svetovanja in usmerjanja so, da se učenci učijo:

- oblikovati lastne cilje in strategije za njihovo uresničevanje,
- organizirati lastno delo za večjo učinkovitost,
- spremljati svojo uspešnost,
- razmišljati in presojati o svojih vedenjih in ravnanjih drugih ljudi,
- prevzemati odgovornost in sprejemati posledice svojih dejanj,
- empatičnega vživljanja v druge,
- razumeti vzroke za neustrezna vedenja pri sebi in drugih,
- reševati probleme in konflikte,
- ustrezno ravnati v situacijah, v katerih je prisoten stres, strah, čustvena napetost, doživljanje neuspehov, konflikti, apatičnost...
- razvijati pozitivno samopodobo,
- dosegati druge cilje, ki jih zastavi šola.

Usmerjanje in svetovanje se izvaja v okviru ur oddelčne skupnosti, pogovornih ur, ob sprotnem reševanju problemov in drugih priložnostih. Izvajajo ga strokovni delavci in sodelavci šole. Posebno vlogo imajo svetovalni delavci šole. Svetovanje in usmerjanje povezano z reševanjem individualnih ali skupinskih problemov učencev izvajajo za to usposobljeni strokovni delavci ali vrstniki.

Svetovanje in usmerjanje poteka v obliki pogovora med delavci šole in učenci, ki zadeva težave v otrokovem šolskem funkcioniranju, odnose z vrstniki, učitelji in enkratne ali občasne kršitve pravil šolskega reda. V primerih, ko strokovni delavec presodi, da se pri učencu pojavljajo težave in oblike vedenja, ki jih šolska obravnava ne more omiliti, izboljšati ali odpraviti, staršem predlaga obravnavo v zunanjih ustanovah psihološke in socialne pomoči.

4. VZGOJNI POSTOPKI IN UKREPI

4.1 RESTITUCIJA (POVRAČILO ŠKODE)

Restitucija je oblika vzgojnega postopka, ki omogoča posamezniku, ki je s svojim ravnanjem povzročil materialno ali moralno škodo drugemu, skupini ali šoli, da to popravi. Posameznik se v postopku sooči s posledicami svojega ravnanja, sprejme odgovornost za takšno ravnanje in poišče načine, s katerimi svojo napako popravi oziroma se z oškodovancem dogovori za načine poravnave.

Poravnava je smiselno povezana s povzročeno psihološko, socialno ali materialno škodo, zahteva odločitev in napor tistega, ki je škodo povzročil, spodbuja pozitivno vedenje, poudarja vrednote. Kaznovalca ni, zato učenec ustvarjalno rešuje problem. Restitucijo lahko razumemo kot posebno polje vzgoje, katerega cilj je, da učenci kritično razmišljajo o svojem vedenju in da sami popravijo posledice slabo preišljenih dejanj.

MEDIACIJA

Mediacija je postopek, v katerem se osebe, ki so v sporu, ob pomoči tretje osebe (mediatorja) pogovorijo ter ugotovijo kje so točke njihovega spora, si izmenjajo stališča, izrazijo svoja mnenja, ideje, težave in strahove ter skušajo najti rešitev, ki bo ustrezala stranem v sporu. V mediaciji prevzmeta sprti strani sami odgovornost za razredšitev nastalega konflikta. Proces mediacije vodi in usmerja mediator, ki je zaupna in popolnoma nevtralna oseba (strokovni delavec šole) in je ustrezno praktično in teoretično usposobljen.

4.2 VZGOJNI UKREPI

Vzgojni ukrepi obsegajo posledice kršitev pravil šole. Uporabljajo se, kadar učenci niso pripravljeni sodelovati pri reševanju problemov in so bile predhodno izvedene vse druge vzgojne dejavnosti. Učencem pomagajo spoznavati njihove obveznosti do drugih ljudi in pomen pravil v družbeni skupnosti. Izvajanje vzgojnih ukrepov je povezano z nudenjem podpore in vodenjem učenca, iskanje možnosti in priložnosti za spremembo neustreznega vedenja. Pri tem sodelujejo učenec, starši in strokovni delavci šole, ki skupaj oblikujejo predloge za rešitev.

Vzgojni ukrepi so lahko:

- **Ukinitev nekaterih pravic in ugodnosti**, ki so povezane s kršitvami pravil šole, s pridobljenimi statusi učencev, ugodnostmi, ki jih šola nudi učencem izven predpisanih dejavnosti in standardov.
- **Povečan nadzor** nad učencem, ko je v šoli, a ne pri pouku.
- **Zadržanje na razgovoru po pouku** v zvezi z reševanjem problemov v soglasju s starši.
- Kadar učenec pogosto ogroža varnost, ne upošteva navodil in zato šola ne more prevzeti odgovornosti za varnost in izvedbo pedagoškega procesa izven prostorov šole (dnevi dejavnosti, tabori, šole v naravi...), šola poskrbi za **dodatno spremstvo strokovnega delavca** ali pa za takega učenca organizira **nadomestni vzgojno-izobraževalni proces v šoli**.
- **Odstranitev učenca od pouka**: mogoča je, kadar učenec s svojim vedenjem onemogoča izvajanje pouka kljub predhodnim pogovorom, dogovorom in opozorilom (razen v primeru, ko gre za učenca s posebnimi potrebami). Cilj odstranitve je vzdrževanje jasno postavljenih mej, sprejemljivega vedenja in omogočanje resnega sodelovanja učenca in učitelja pri reševanju problema ter omogočanje nemotenega učenja drugih učencev v oddelku. Učenec v času odstranitve opravlja delo pod nadzorom strokovnega delavca, ki ga določi ravnatelj. Strokovni delavec mu lahko pomaga pri reševanju problema, zaradi katerega ni pri pouku. V primeru odstranitve učenca od ure pouka, mora učitelj z njim opraviti razgovor še isti dan, skupaj pregledata opravljeno delo in se dogovorita o nadaljnjem sodelovanju.

Šola lahko oblikuje in izvaja tudi druge vzgojne ukrepe. O vzgojnih ukrepih se vodijo ustrezni zapisi, ki ne vplivajo na vzgojne opomine. Zapise vodi razrednik oziroma svetovalna služba ali oseba, ki vodi obravnavo.

4.3. VZGOJNI OPOMINI – ADMINISTRATIVNE SANKCIJE

Minister za šolstvo podrobneje določi postopek izrekanja vzgojnih opominov in varstvo pravic učencev. Izraz vzgojni opomin se razlikuje od vzgojnega ukrepa, ki nima za učenca trajnih posledic, kot sta premestitev v drugi oddelek ali šolo. Vzgojni opomin ima torej podobno vlogo kot sedaj veljavni vzgojni ukrepi.

Vzgojni opomin se izreče, kadar so izčrpana vsa pedagoška sredstva vsebovana v vzgojnem načrtu šole. Izrek vzgojnega opomina je povezan z obveznostjo izvajanja usmerjenih individualiziranih proaktivnih, svetovalnih in drugih vzgojnih dejavnosti in s sodelovanjem zunanjih institucij (svetovalni centri, centri za socialno delo, dispanzerji za psihohigieno itd.). V skrajnem primeru je posledica vzgojnih opominov **premestitev učenca v drugi oddelek ali šolo**, v nekaterih primerih tudi **brez soglasja staršev**. Odločitev o tem mora biti podprta s strokovnimi mnenji sodelujočih institucij.

Vzgojni opomini so:

- opomin razrednika,
- opomin oddelčnega učiteljskega zbora, (premestitev v drug oddelek),
- opomin ravnatelja,
- opomin učiteljskega zbora (prešolanje).

Kranj, 06.08.2008

Pripravila:
URŠKA UDE, vodja skupine za VN